

Legionella

Legionärssjuka är en sjukdom som främst sprids genom VVS-installationer. I rollen som fastighetsägare eller entreprenör i byggsektorn, som planerar och utför installationer, bör du därför vara medveten om sjukdomsriskerna.

Viktigt att tänka på

Det är i första hand du som fastighetsägare som ansvarar för dina vatteninstallationer. Dessa ska skötas och vara utrustade med sådana anordningar att de fyller sitt ändamål och tillgodoser skäliga anspråk på säkerhet.

För att förhindra att legionellabakterier växer till i vattenledningarna gäller det att bl.a. se till så att:

- varmvattnet är varmt (mer än 50° C vid tappstället och mer än 60° C i varmvattenberedaren) och
- att kallvattnet är kallt (mindre än 18° C).

I förebyggande syfte bör du som fastighetsägare se över fastighetens vattensystem. Tänk på att:

- ta bort alla blindledningar,
- hålla koll på temperaturen i varmvattenberedare, värmeväxlare och eventuella cirkulationsledningar.
- ha rutiner för att regelbundet kontrollera temperaturen både på varm- och kallvattnet.

Montera gärna in termometrar i vattensystemet för enkel avläsning.

I duschslangar och munstycken där vattentemperaturen oftast är låg bildas snabbt en biofilm, där legionellabakterier trivs och växer till.

Man bör därför kunna spola igenom dem med hett vatten med jämna mellanrum, speciellt om duschen inte använts på en tid. Se därför över temperaturreglagens funktion så att man kan ställa upp temperaturen tillräckligt.

När du bygger nytt, bygg systemet så enkelt och lättskött som möjligt. Se också till att det finns tydliga driftsinstruktioner. Handdukstorkar, golvvärme och andra värmare bör inte kopplas in på cirkulationsledningar för tappvarmvatten. Anlita gärna VVS-installatörer som känner till risker med tillväxt av legionella.

Legionella

Legionellabakterier förekommer naturligt i sjöar och vattendrag i mycket låga koncentrationer. Bakterierna finns därför också sporadiskt i distributionsnätet för dricksvatten och i andra vattensystem i samhället.

Legionellabakterier lever i vatten i temperaturintervallet 0-50° C. Bakterien kan växa till i temperaturintervallet 20° C till 45° C. Över 60° C dör bakterien efter några minuter och över 70° C efter några sekunder. Låg vattenomsättning, syrerikt vatten, biofilm och optimal temperatur för tillväxt medför ökad risk för legionella.



**Kristianstads
kommun**

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Västra Storgatan 12, 291 80 KRISTIANSTAD
Tfn 044-13 50 00, E-post: kommun@kristianstad.se

Hemsida: www.kristianstad.se



Legionellabakterier kan orsaka två typer av sjukdomar, legionärssjuka och pontiacfeber. Risk för smitta förekommer vid inandning av vattenaerosoler som innehåller legionellabakterier. Smittorisken är störst från duschar, bubbelpooler och liknande där det finns risk för bildning av vatten-aerosol.

Provtagning

Provtagning är oftast inte nödvändig. Om det är aktuellt med provtagning bör kontakt tas med ett av Swedac ackrediterat laboratorium som kan ge dig provtagningsanvisningar. Provtagning görs vanligtvis på duschvattnet.

När behövs åtgärder?

I Sverige finns inget rikt- eller gränsvärde som anger vilka halter av legionellabakterier som får finnas i vattnet. EWGLI (European Working Group for Legionella Infections) har angivit aktionsnivåer enligt följande som kan ge en viss vägledning. Legionellahalten i vatten bör givetvis vara så låg som möjligt och inte över 100 cfu (koloniformande enheter)/100 ml vatten. Vid 100-1000 cfu/100 ml vatten bör ny provtagning utföras och därefter eventuellt en sanering. Vid mer än 1000 cfu/100 ml vatten bör åtgärder vidtas. Vid bedömning av om åtgärder ska vidtas bör man ta hänsyn till vilka som kan vara utsatta för eventuella risker. Till riskgrupper hör t.ex. rökare, äldre och människor med nedsatt immunförsvar. Om någon av dessa grupper finns i fastigheten kan det vara viktig med åtgärder även vid låga halter av legionellabakterier, d.v.s. under 100 cfu/100 ml vatten.

Sanering

Om höga halter av legionellabakterier konstateras i ett vattensystem ska detta åtgärdas och det kan behövas en omfattande sanering. Det finns olika saneringsmetoder t.ex. hetvattenspolning och kemisk sanering. Hetvattenspolning innebär att man höjer temperaturen på vattnet till

ca.70- 80° C och spolar igenom alla tappställen i ca 5-30 minuter. Tiden är beroende på systemets storlek och uppbyggnad. För att detta ska fungera är det viktigt att man får fram hett vatten i hela systemet och ut i alla tappställen.

Vid kemisk sanering är det vanligast att man klo-rerar vattnet. I Danmark finns system med filt-ring av vattnet som kontinuerligt förhindrar att le-gionellabakterier sprids i vatteninstallationerna. Sanering av vattensystem för att få bort legionel-labakterier kan vara svårt och man bör ta hjälp av erfarna konsulter inom området.

Mer information

Det är du/ni som fastighetsägare eller styrelse i en bostadsrättsförening som i första hand har ansvar för hälsa och säkerhetsfrågor som gäller fastigheten. Har du frågor kring legionella kan du kontakta oss på miljö- och samhällsbyggnadsför-valtningen för diskussion och vägledning.

Rapporter och skrifter

- Legionella, Risker i vvs-installationer (Hand-bok från VVS-installatörerna 2002)
- Legionella i vattenledningar, rapport från Bo-verket, Smittskyddsinstitutet, VVS installatö-rerna 2006

Hemsidor

Boverket
www.boverket.se

Folkhälsomyndigheten, sök på Legionella
www.folkhalsomyndigheten.se

Svenskt vatten
www.svenskvatten.se

VVS Företagen
www.vvsforetagen.se

På vår hemsida www.kristianstad.se finns mer information kopplat till egenkontroll för fastig-hetsägare.